

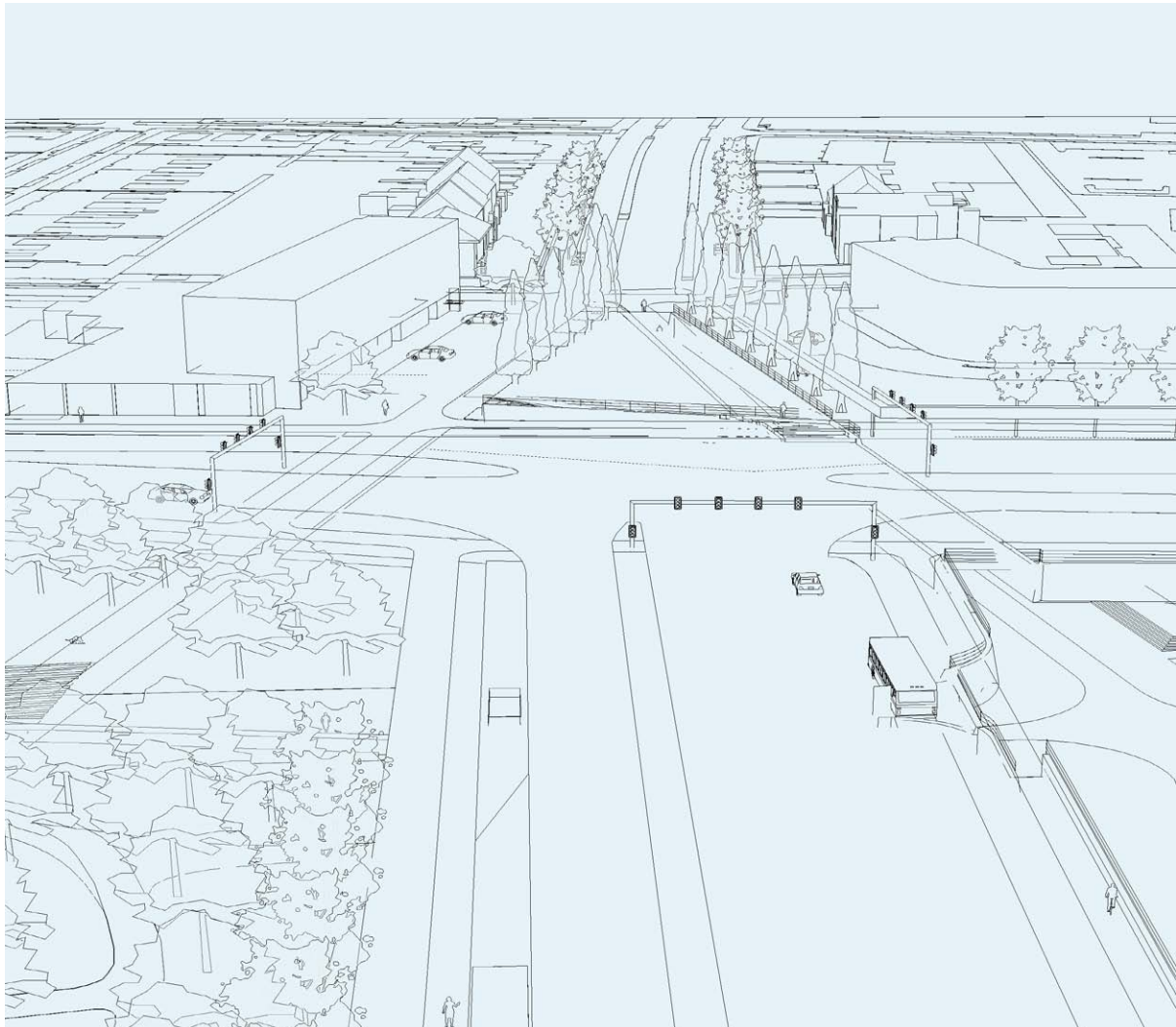
LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

ONTWERP

**17 April 2012
Maarten de Reus**

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

UITGANGSPUNTEN

In het ontwerp voor een kunstwerk aan het Oostergoplein ben ik uit gegaan van de punten die in de opdrachtstelling zijn genoemd:

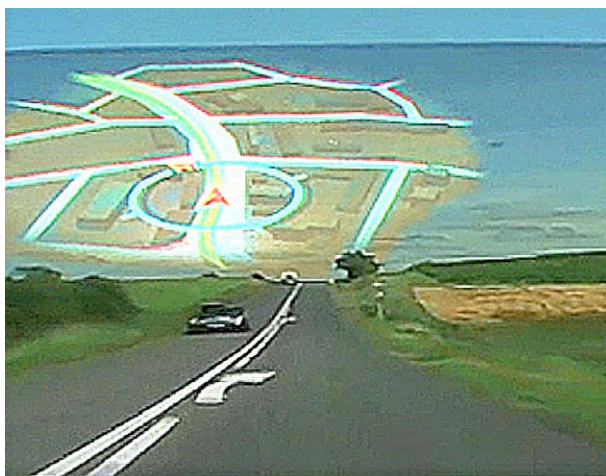
- Het Oostergoplein kan je zien als een voorportaal van de stad.
- Het beeld moet passen in het stedelijke leven van nu.
- Het decor voor het beeld is de trapeziumvorm aan het einde van de Verlengde Schrans.
- Het beeld wordt geplaatst op de grasstroken op het plein.
- Het werk gaat uit van de multimediale wereld waarin wij tegenwoordig leven.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

WAAR BEN IK? WAAR IS HET?

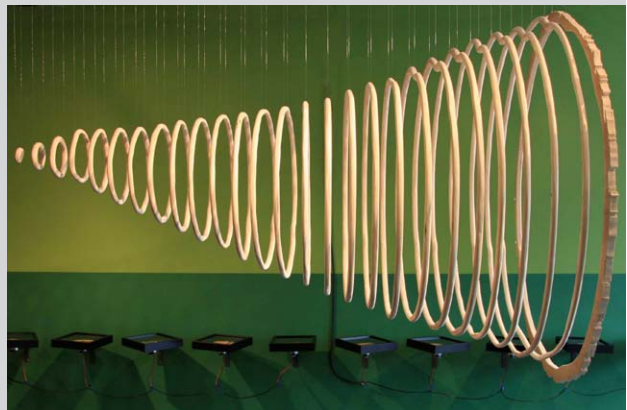

Het Oostergoplein is een van de plekken waar je Leeuwarden binnenkomt. Hier voel je voor het eerst dat je in de stad aangekomen bent. De weg vormt hier een T-kruising, je moet keuzes maken, links of rechts afslaan. In vele auto's maar ook op iedere mobiele telefoon zit tegenwoordig een navigatie systeem, en we gaan daar heel vanzelfsprekend mee om. De komende jaren zal er op onze telefoons en op onze auto ruiten steeds meer informatie verschijnen over waar we zijn, waar we onze vrienden of winkels en evenementen kunnen vinden. We zullen de komende decennia steeds handiger worden in het vertalen van cartografische informatie naar onze werkelijke omgeving. Ze zullen steeds meer in elkaar overlopen, met onder andere head-up displays in autoruiten. De sculptuur die ik voorstel zal er vele decennia staan, en speelt in op de informatie-revolutie die we nu al meemaken.

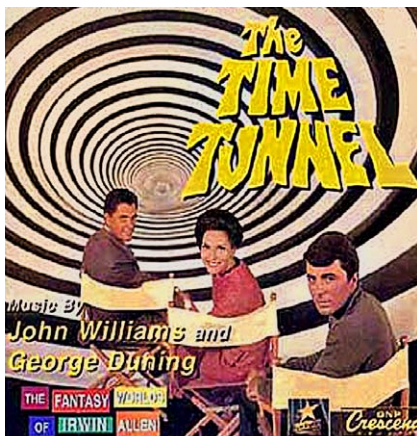
LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

RINGEN, JAREN, TIJD

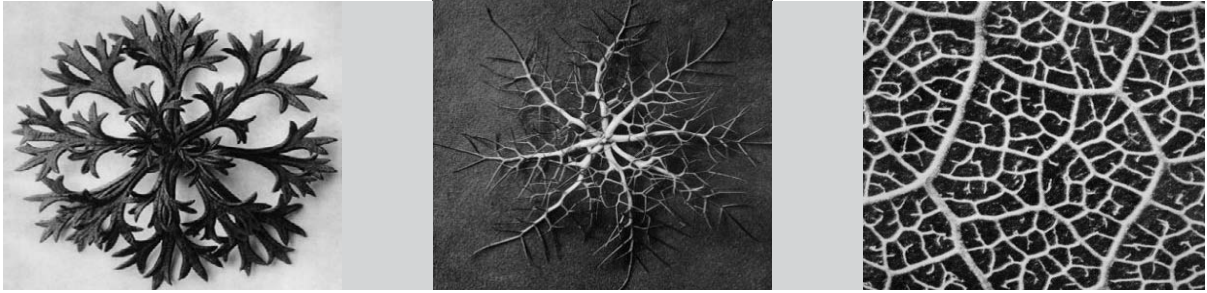
Als je een stad inrijdt, rijd je eigenlijk terug in de tijd. Eerst zie je de industriegebieden met de grote anonieme dozen, dan de moderne wijken, de wederopbouw buurten, uitbreidingen onder invloed van de industriële revolutie in de negentiende eeuw, de gebouwen van de Gouden Eeuw en ten slotte het middeleeuwse centrum. In veel opzichten groeit een stad als de ringen van een boomstam, je kan aan de ringen zien wanneer het goed ging met de stad, maar ook wat schrale tijden waren. Ringen als een metafoor voor het verstrijken van de tijd zie je vaker terug, ook in de cinema en in computer games.

We noemen een stad bij één naam, maar in wezen is een stad meestal een samenstelling van dorpen en gehuchten. Hetzelfde geldt voor de bewoners; mensen trekken in verschillende tijden, en om verschillende redenen naar de steden.

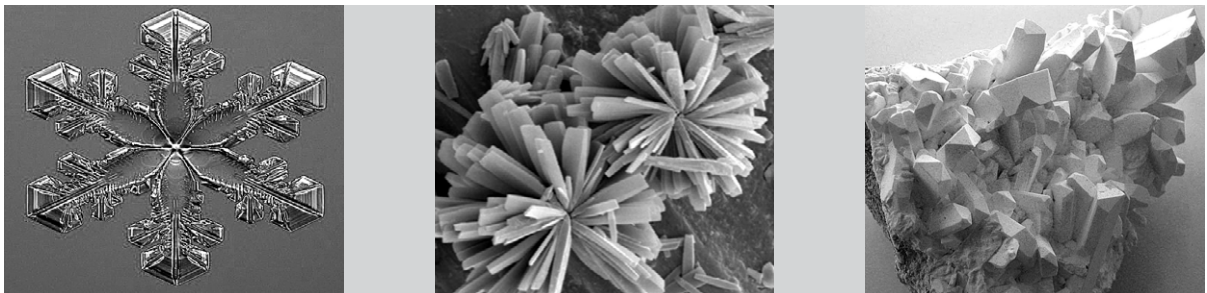

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

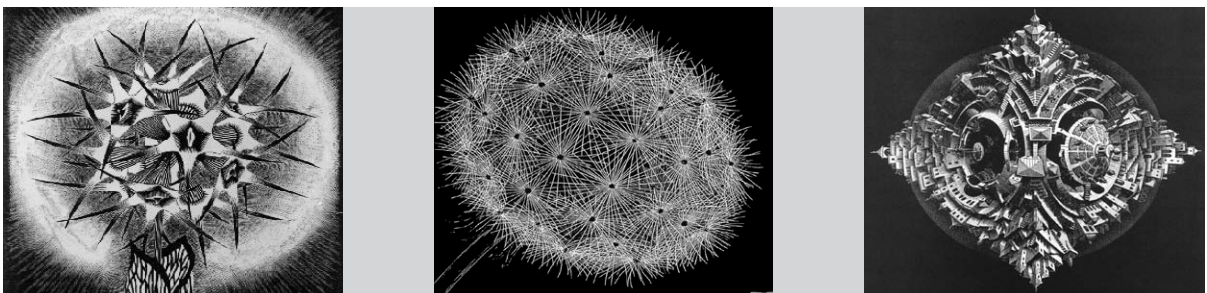
PLANTEN, KRISTALLEN, ESCHER EN STEDENBOUW

De vaak spontane aanwas van steden doet ook aan andere natuurlijke groei denken, zoals bij voorbeeld plantengroei, en nervvertakkingen in bladen...

...of aan de vorming van kristallen en mineralen...

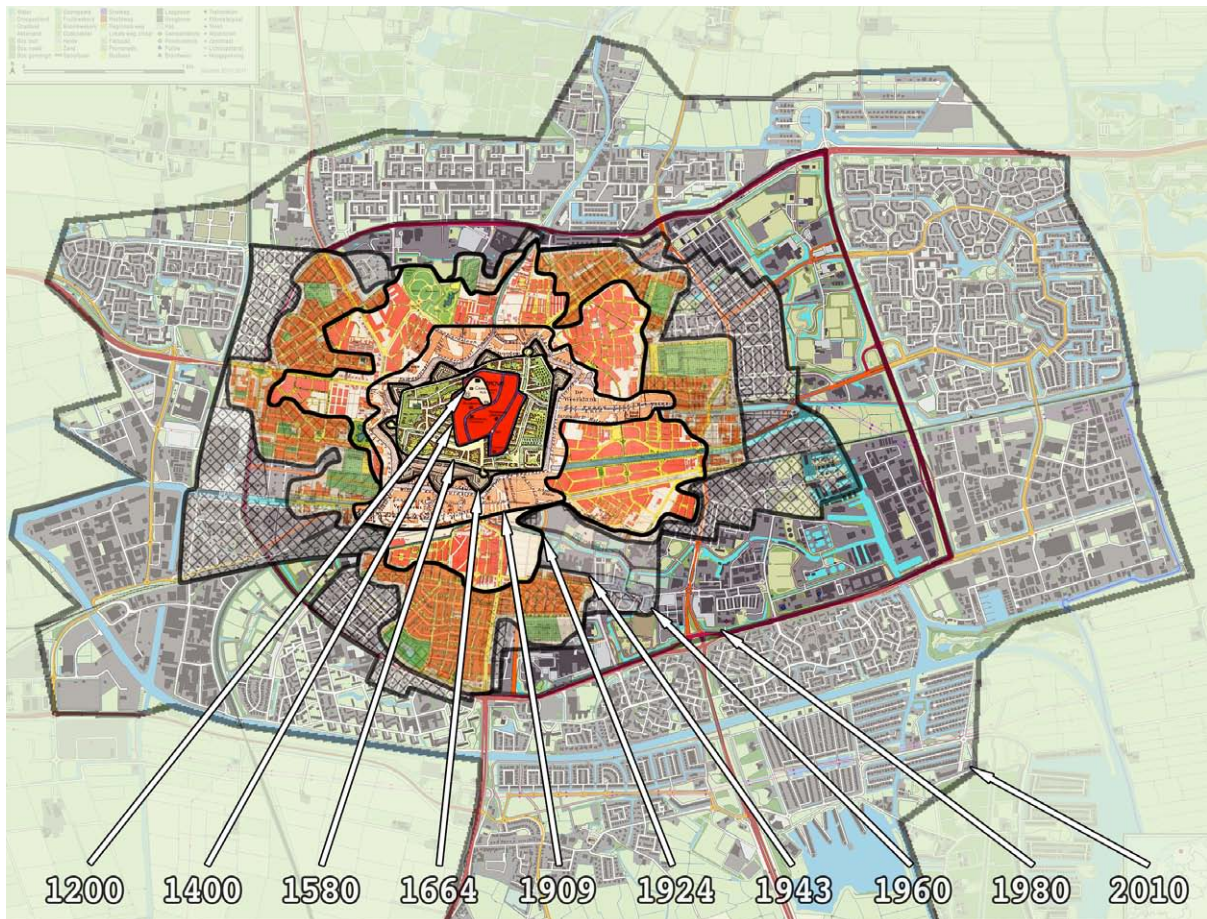
...M.C. Escher legde in zijn tekeningen ook verband tussen plantkernen en steden.

Middels lucht-fotografie en satelliet-opnames wordt het duidelijk hoe sterk het verband tussen stedenbouw en natuur is, of het nu geplande of spontane uitbreidingen betreft.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

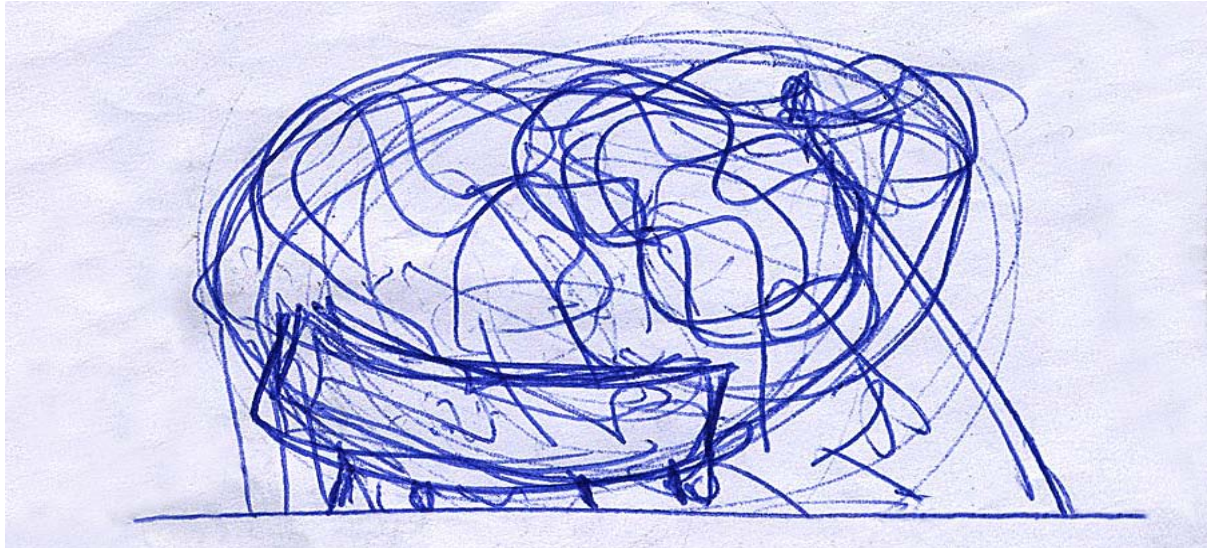
CARTOGRAFIE

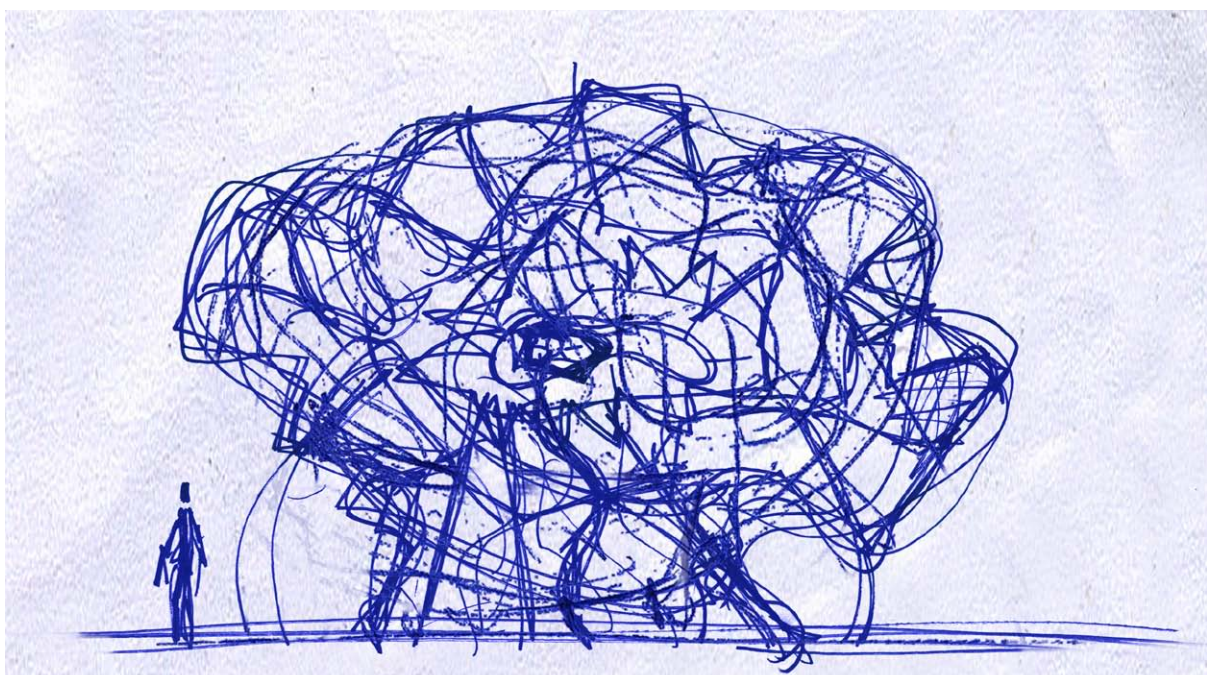
Het gemeentearchief van Leeuwarden is een schatkamer als het gaat om kaarten van de groei van de stad. Ik heb er kaarten geselecteerd die terug gingen tot 1200, toen de stad niet meer was dan een nederzetting. Als je de kaarten over elkaar heen legt krijg je een helder beeld hoe Leeuwarden schoksgewijs groeide en vooral in de 20e eeuw een geweldige aanwas heeft gekend. Het is een beeld dat je in veel steden ziet in Nederland: een nederzetting wordt een vestingstad, en heel lang blijft de stad zich binnen de grenzen van de verdedigingswerken ontwikkelen. Vaak is het de industriële revolutie die de stad uit zijn voegen doet barsten, dan is er geen houden meer aan, en vloeit de stad over het omliggende land, andere dorpen en gehuchten in zich opnemend.

Het beeld dat ik voorstel wil deze beweging laten zien. Op het Oostergoplein arriveer je 'in Leeuwarden'. En wat krijg je daar te zien: Leeuwarden. Het beeld van de stad heet je welkom in de stad waar net bent aangekomen.

EERSTE SCHETSEN

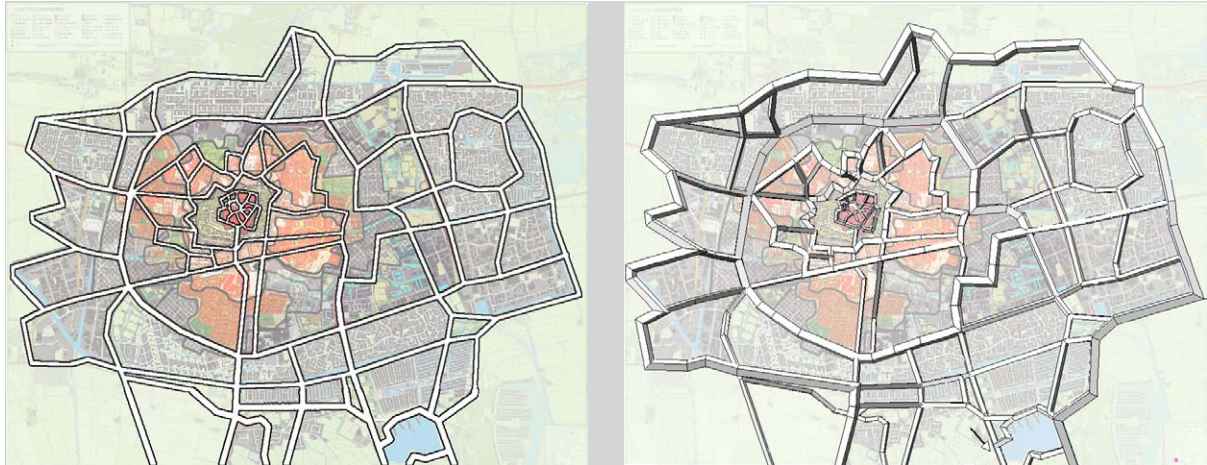

Ik hecht belang aan de eerste keer dat je een idee tekent. Ik wacht daarom doorgaans vrij lang voor ik dingen visualiseer. Dan kunnen de eerste ideeën rustig nader tot elkaar komen zonder dat ik haastig vooruit spring naar een eerste beeld. Daardoor raken mijn eerste schetsen vaak sterk opgeladen, en dragen ze duidelijk de kiem van mijn plan in zich. Deze twee schetsen, na weken overwegen, zijn in wezen al 'het plan'. De bovenste nog steeds een ruw idee van een gelaagde complexiteit, de tweede gaat al over contour en perioden van groei in de stad, en draagt het beeld dat ik voorstel reeds in zich.

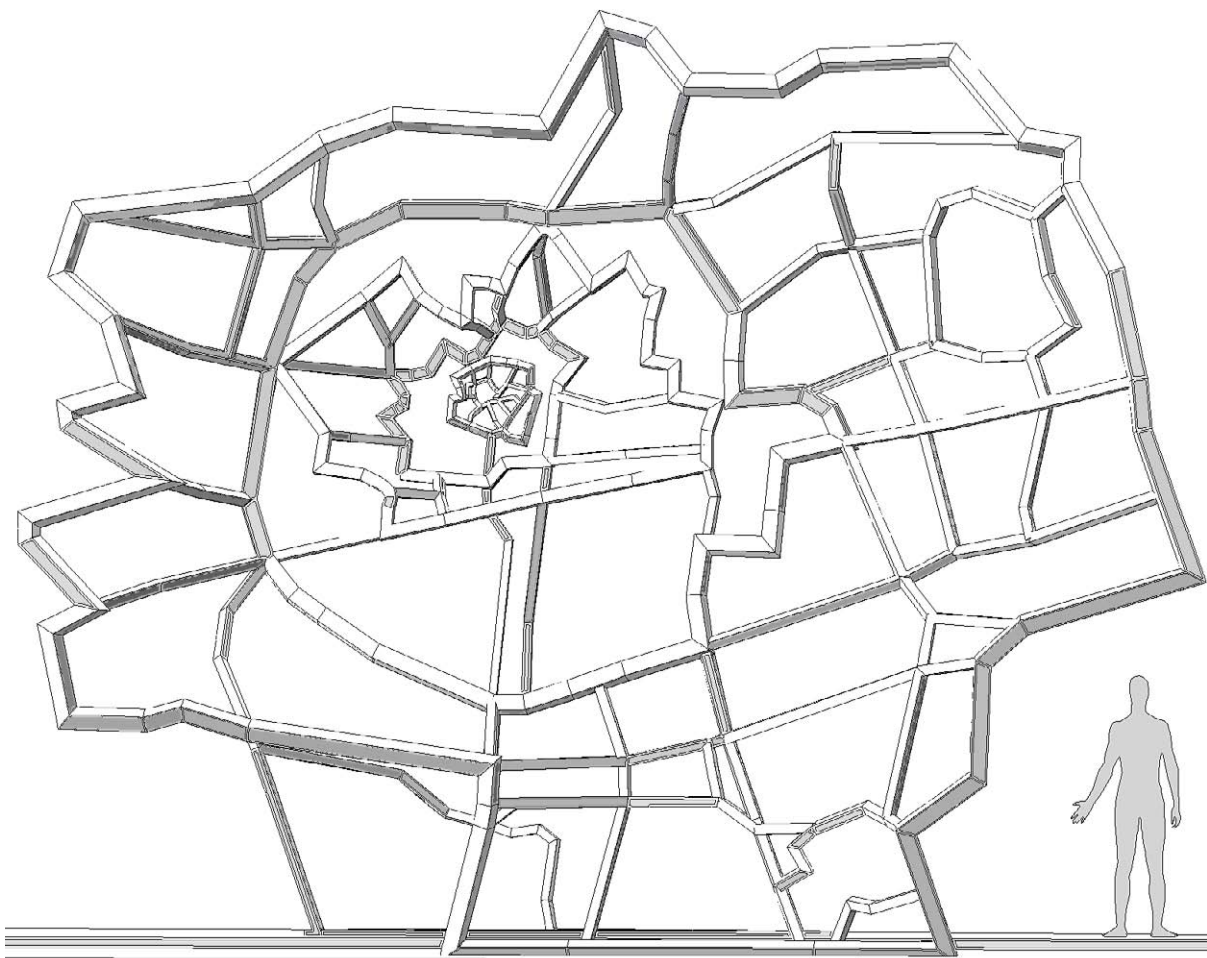

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

COMPUTEROMZETTING

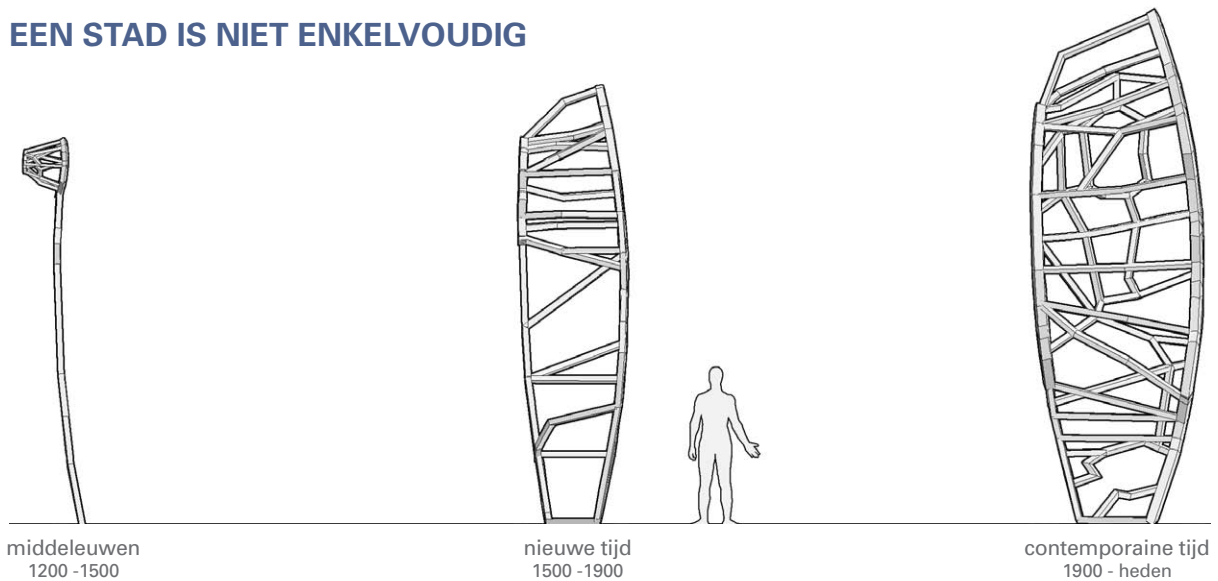

Het stratenpatroon van de stad heb ik eerst omgezet in lijnen en later in 3D volumes.

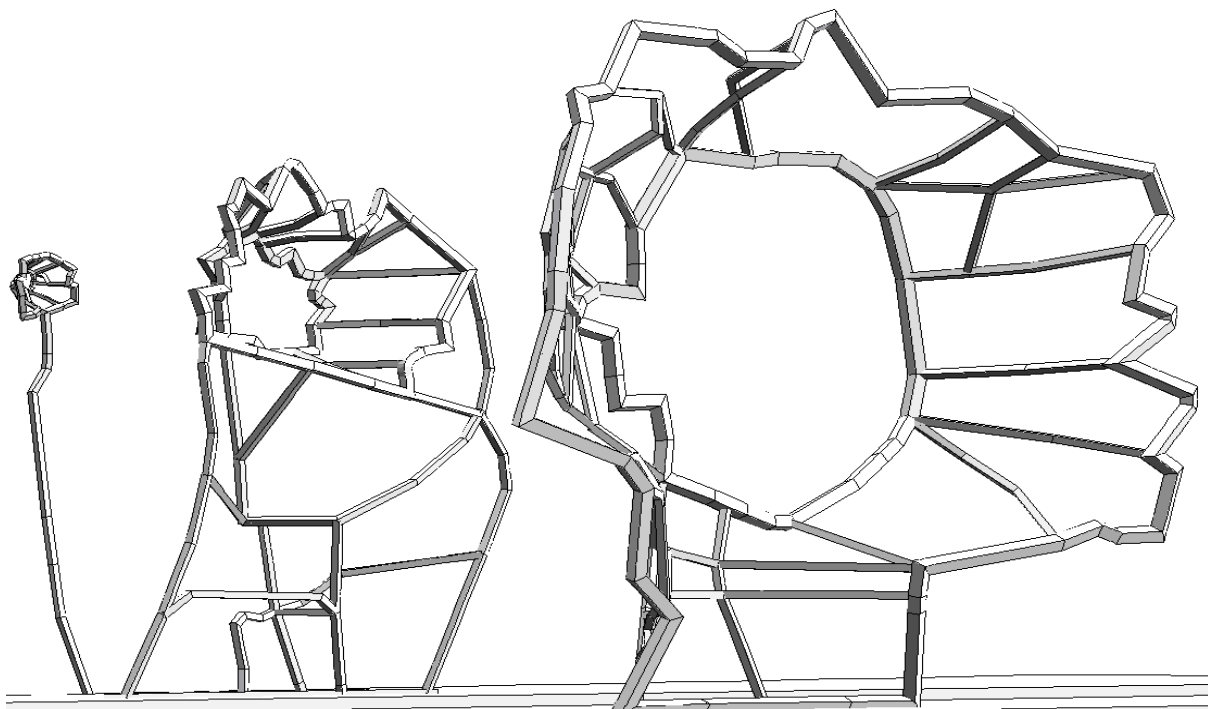

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

EEN STAD IS NIET ENKELVOUDIG

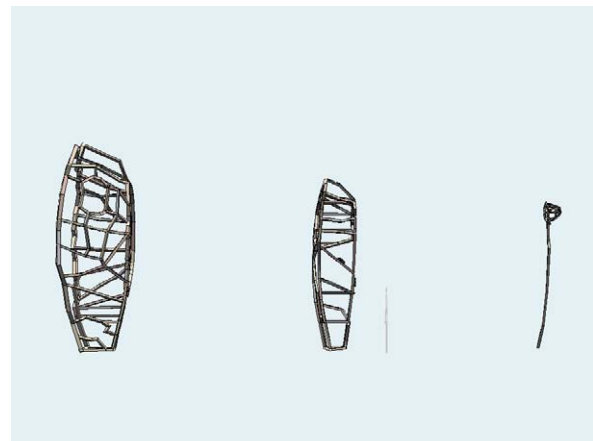
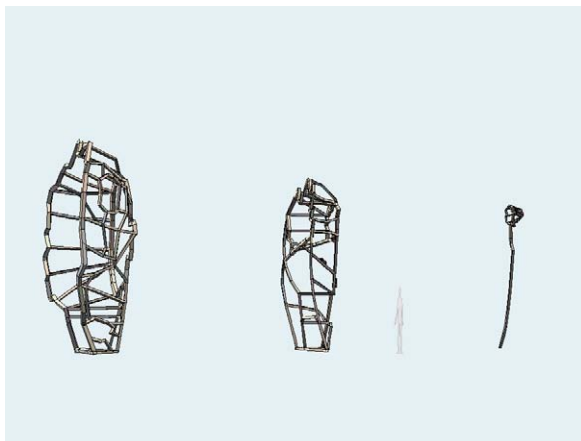
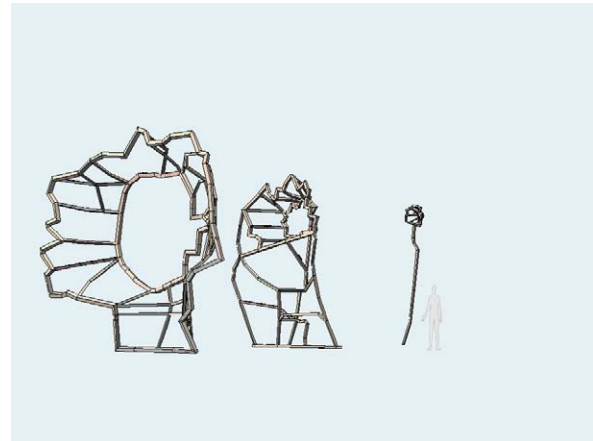
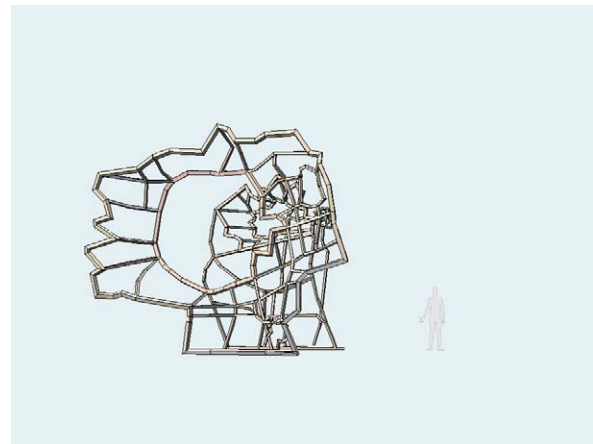
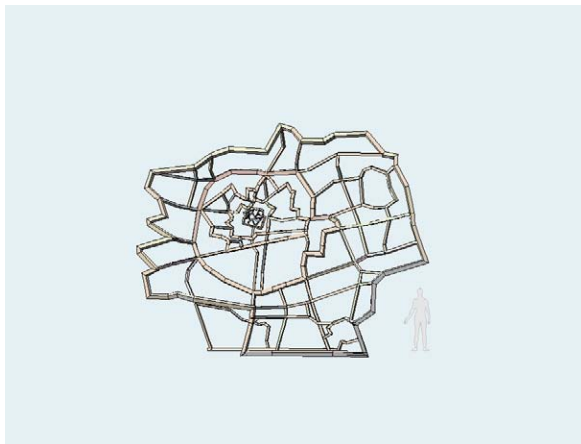
De 3D volumes heb ik toen verdeeld in drie lichamen, die ieder een periode van de stad vertegenwoordigen. Het zij-aanzicht van die lichamen refereert aan een set lenzen; lenzen zijn namelijk ook lichamen die samen een beeld vormen. De drie-deling levert een samengesteld en daardoor uiterst ruimtelijk beeld op.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

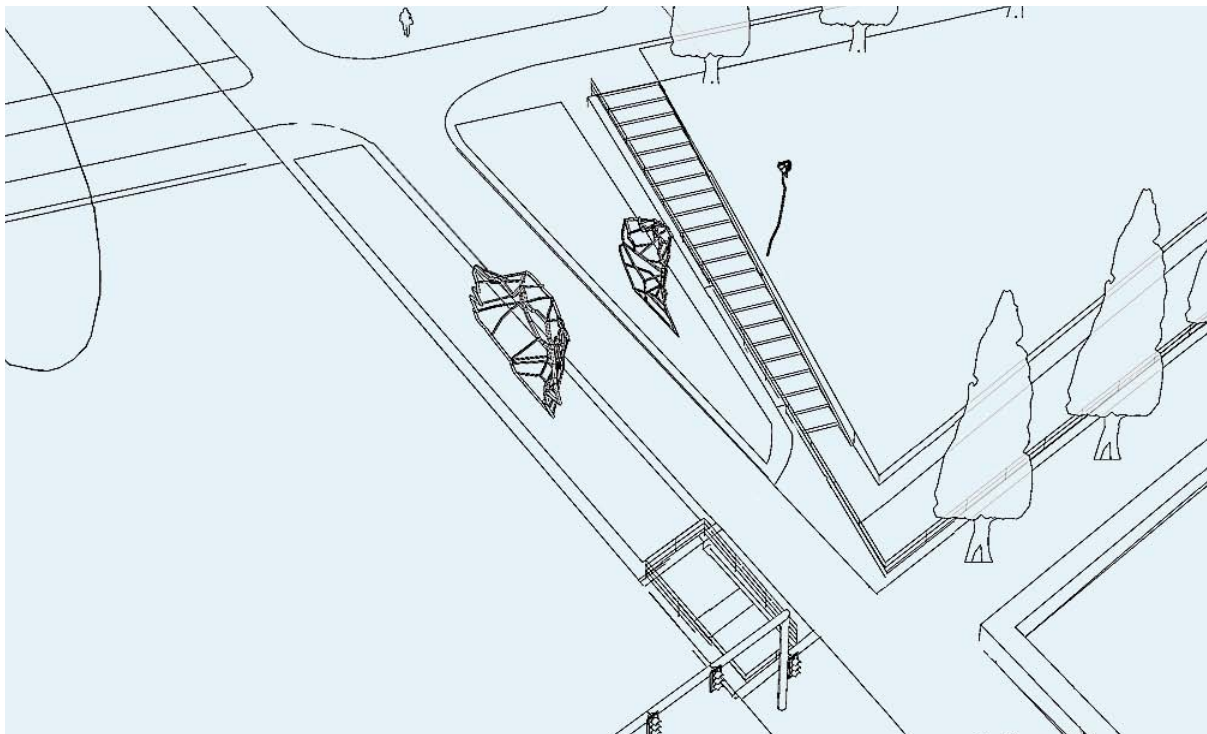
ROTATIE

Het beeld gaat deels over 'het kijken' als ervaring. Als je als kijker rond het beeld beweegt verandert het zeer sterk van karakter. De ruimte rond het beeld wordt zo geactiveerd, omdat de positie van de kijker de eigen waarneming nadrukkelijk beïnvloedt.

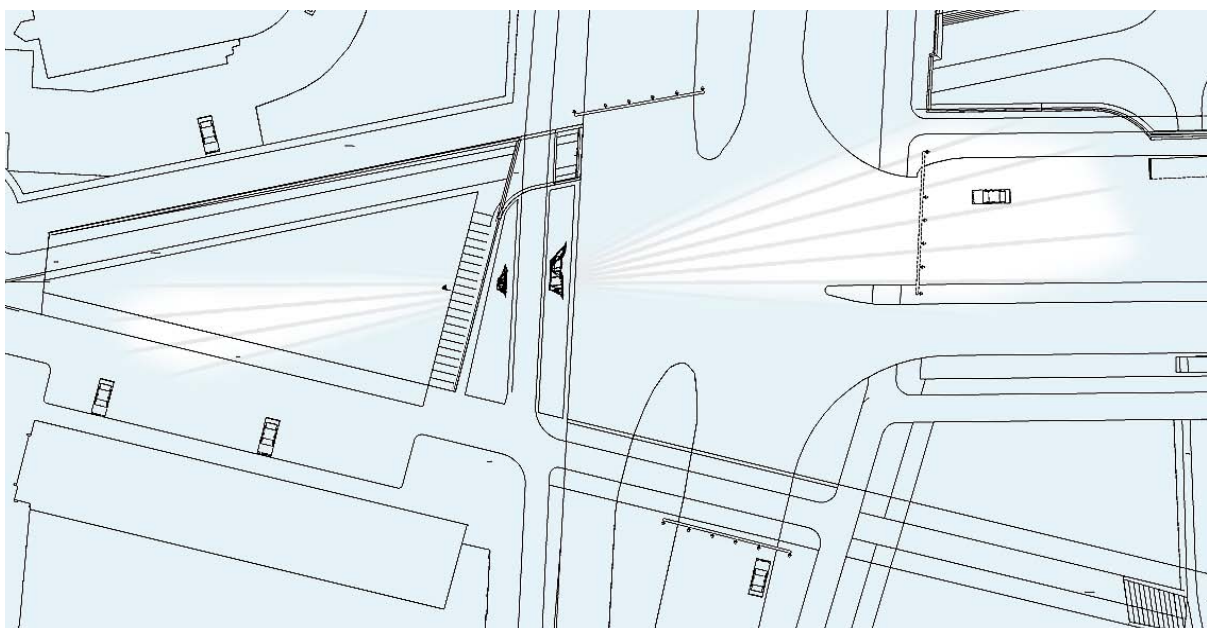

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

PLAATSING & ZICHTLIJNEN

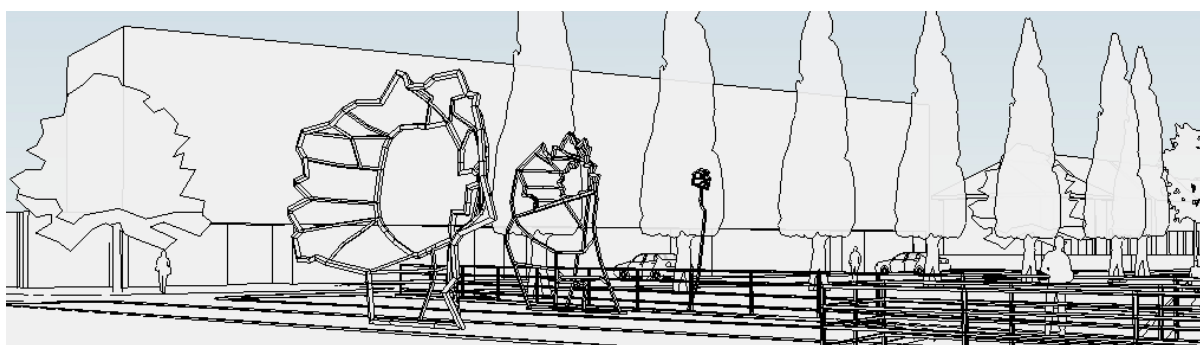
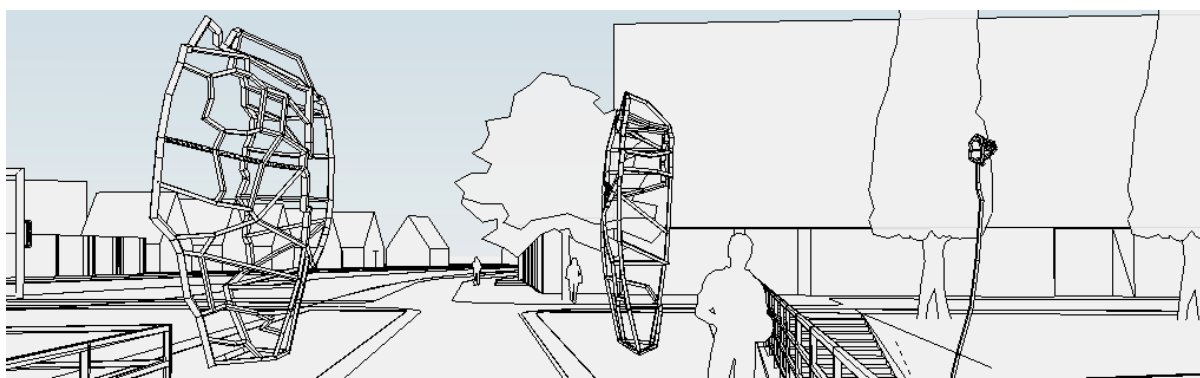
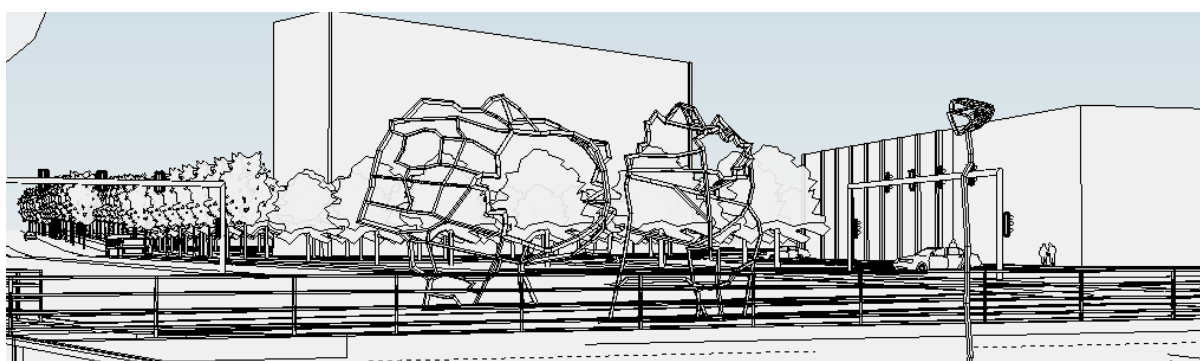
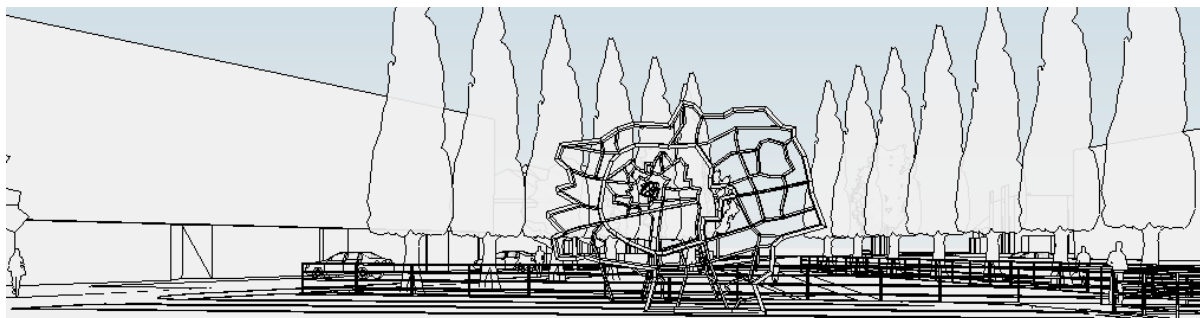
Op bovenstaand diagram is te zien waar de beelden bedoeld zijn. De plaatsing kan nog variëren, kwesties met leidingen etc. kunnen zo opgelost worden. Onderstaand is een diagram van de zones waarin het beeld de plattegrond van Leeuwarden vormt. Binnen deze zones vallen o.a. de bushalte, stoplichten, stoepen en vluchtheuvels.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

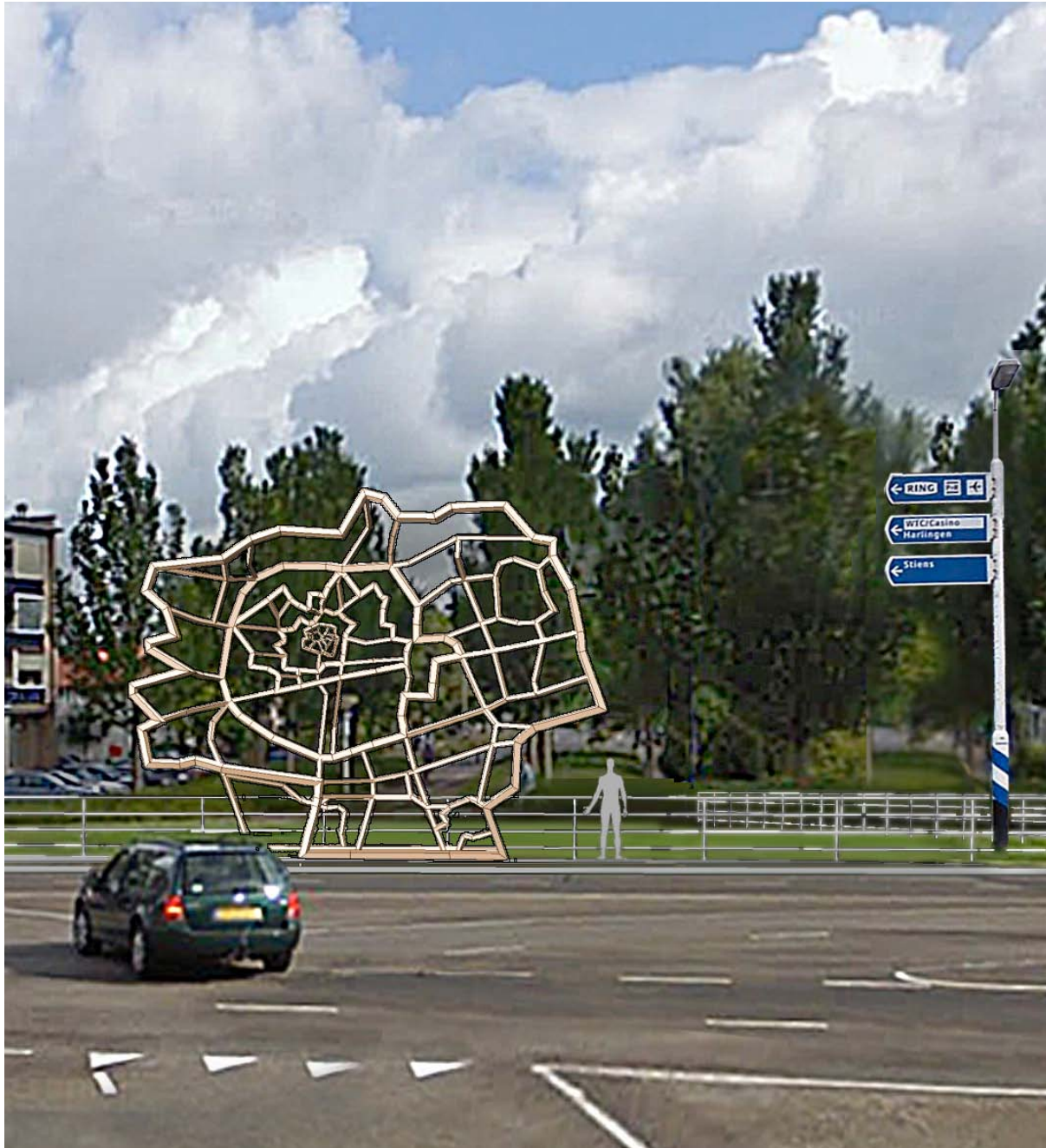
IN SITU

Dit zijn enkele stills uit een virtuele tour rond het beeld op het oostergoplein, duidelijk is te zien hoezeer het beeld verandert met het innemen van een nieuw standpunt.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

FOTOMONTAGE VOORZIJD

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

FOTOMONTAGE ZIJAAZICHT

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

VER WEG EN DICHT BIJ

De automobilist die Leeuwarden inrijdt ziet het beeld vooral frontaal en van afstand, de fietser rijdt er tussen door en doorklieft zo de eeuwen, de wandelaar kan bij het beeld stil staan, en het nader beschouwen. Om dat te versterken worden de namen van de straten hier en daar op het beeld aangebracht, zo ontstaat een ruimtelijke puzzel. Ook kan in het trottoir gemarkeerd worden waarvanuit je 'Leeuwarden' in het beeld kan herkennen.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

LINK NAAR DE TWEE ONDERDOORGANGEN

BIJ HET OOSTERGOPLEIN

De sculptuur aan het Oostergoplein gaat uit van een aantal principes:

- Er wordt gespeeld met het feit dat cartografische oriëntatie steeds meer in onze leefwereld doordringt via tomtoms, mobiele telefoons, en toekomstige uitvindingen.
- Verschillende aspecten van die beeldtaal worden gebruikt om tot een moderne visuele uitspraak te komen.
- De veranderende positie van de kijker bepaalt nadrukkelijk wat de kijker ziet; een spel met ruimtelijkheid.

BIJ DE ONDERDOORGANGEN

Voor de onderdoorgangen kan, met onder andere keramische middelen, een zelfde mix van elementen ontworpen worden. Men kan bijvoorbeeld denken aan het feit dat papieren kaarten meestal gevouwen worden. Dat geeft vouwlijnen. Keramiek wordt ook doorgaans in delen op wanden aangebracht, dat geeft naden. Dat kan een interessant spel opleveren. Je kan denken aan beelden die beïnvloedt worden door de richting van de passant. Ook bij de onderdoorgangen kan je werken met specifieke zichtpunten die je als fietser of vaarder passeert, punten waarop bepaalde visuele zaken samenvallen of overlappen. Zo kunnen beelden ontstaan die specifiek zijn voor de plek waar ze worden aangebracht, en tevens een inhoudelijke link hebben met het beeld op het Oostergoplein.

LEEWARDEN-OOSTERGOPLEIN

TOT SLOT: REFERENTIES EIGEN WERK

